Xi strammer grebet om kontrol og opbygning af partiet

Eksklusioner, en enkelt forfremmelse og Xis måde at styre og opbygge partiet på: Plenarmødet gør klar til partikongressen i 2027

Af Casper Wichmann og Mads Vesterager Nielsen, Kina-analytikere, Sinolytica

KORT FORTALT

- Centralkomitéen vedtog på plenarmødet en beslutning om vedholdende at fremme "omfattende og streng styring af partiet" 全面从严治党.
- General Zhang Shengmin 张升民 blev forfremmet til politbureauet. Det er første gang siden 1994, at det er sket uden for en partikongres.
- Xi Jinping tænkning om partiopbygning optræder for første gang i et plenardokument og cementerer Xis greb om partiet frem mod den 21. partikongres i 2027.

Hvad er sket

Det femte plenarmøde under den 20. centralkomité blev holdt i Beijing 26.–29. oktober. Ud af de 376 medlemmer, da centralkomitéen blev valgt ved den 20. partikongres i 2022, var kun 279 til stede. Centralkomitéen bekræftede på plenarmødet eksklusionen af 33 partimedlemmer – 16 af dem efter en rapport fra Den Centrale Militærkommission, heriblandt general Zhang Youxia 张又侠.

En enkelt forfremmelse blev det dog også til: General Zhang Shengmin 张升民 blev optaget i politbureauet – som den første uden for en partikongres siden 1994. Zhang er det eneste medlem udover Xi Jinping i Den Centrale Militærkommission efter de mange udrensninger, og han er en central aktør i antikorruptionskampagnen, der også har haft store konsekvenser for ledelsen af militæret.

> *Man skal passe på med at tolke Xi Jinpings stramninger som et tegn på, at Xi nu står svagt i partiet.*
>
> — Casper Wichmann, Kina-analytiker, Sinolytica

NØGLETAL

279 af 376

medlemmer, der blev valgt til centralkomitéen i oktober 2022, var til stede ved plenarmødet. Vi er vidne til historiske eksklusioner ikke set siden Mao-tiden.

HOLD ØJE MED

2. halvår 2027

Den 21. partikongres finder sted i Beijing.

Forfremmelser og eksklusioner

Der kommer til at ske rokader i parti- og statsapparatet det kommende år. Det kan være indikationer på, hvem der er inde i varmen hos Xi, og hvem der kan være på vej ud.

Plenarmødet vedtog en beslutning om vedholdende at fremme "omfattende og streng styring af partiet" 全面从严治党. Kommunikéet efterlyser bl.a. et organisationssystem, der er "gennemgående fra top til bund og eksekverer kraftfuldt", regler for, hvordan partiets "nummer ét" på hvert niveau udøver magt, og et opgør med "uskrevne regler".

For første gang optræder Xi Jinping tænkning om partiopbygning 习近平党建思想 (Xí Jìnpíng dǎngjiàn sīxiǎng) i et plenardokument. Den blev officielt fremsat i juni ved en national konference om partiopbygning i Beijing. Kommunikéet skriver: "*Plenarmødet fremhævede, at partiets centralkomité med kammerat Xi Jinping som kerne i den nye tidsalders store arbejde med at lede, styre, udvikle og styrke partiet har fremlagt en række nye begreber, tanker og strategier. Disse tager udgangspunkt i det centrale spørgsmål i vor tid om, hvilken slags marxistisk parti med langvarig regeringsmagt der skal opbygges, og hvordan et sådant parti skal opbygges. Herigennem har Xi Jinping tænkning om partiopbygning taget form.*"

Vores vurdering

Plenarmødet handler i høj grad om den 21. partikongres. Xis ledelse af partiet, og måden partiet skal bygges op på, er nu cementeret ideologisk med Xi Jinping tænkning om partiopbygning. Xi skal have gjort partiet klar til udskiftningen på lederposterne ved partikongressen, og her handler det for ham om at have endnu større kontrol med, at partimedlemmerne rent faktisk fører hans visioner og planer ud i livet. Det er svært at sige, om Zhang Shengmins forfremmelse skyldes, at Xi gerne vil have ham til at sidde i militærkommissionen efter partikongressen, eller om han bare gerne vil have en general i politbureauet – der var ingen tilbage, efter Zhang Youxia blev smidt ud.

Man skal passe på med at tolke Xi Jinpings stramninger som et tegn på, at Xi nu står svagt i partiet. Det er der ikke nogen umiddelbare indikationer på, og alle de mange rygter skal man tage med et gran salt. Man skal dog være opmærksom på, at det trods Xis position som partiets og Kinas ubestridte leder stadig er vanskeligt for ham at få ført de store politiske linjer og kampagner fra Beijing ud i resten af Kina. Det kinesiske ordsprog om, at bjergene er høje, og kejseren er langt væk 山高皇帝远 (shān gāo huángdì yuǎn), eksisterer af en grund: Det har altid været svært for centret i Beijing at få resten af landet til at makke ret og føre politikken ud i livet. Det peger Asia Society Policy Institute også på i en analyse op til plenarmødet.

Stramningerne handler altså i lige så høj grad om, at Xi vil have endnu mere kontrol over og vished om, at alle i systemet fører hans planer og linje ud i livet til punkt og prikke – i en tid, hvor de indenrigspolitiske udfordringer (demografi, arbejdsløshed, økonomien m.m.) og den stigende uro på de geopolitiske linjer gør det vanskeligt. Det afspejlede sig også i Xis tale i partitidsskriftet Qiushi: Det kan ikke tillades, at partimedlemmer "bare råber tomme slagord, og endnu mindre siger én ting, men gør noget andet" 不能空喊口号，更不能说一套做一套.

Man skal selvfølgelig heller ikke tage fejl af, at Xis øgede kontrol med partiet gør det nemmere for ham at få skaffet eventuelle politiske modstandere af vejen. Xi har nu kridtet banen op til at gøre sig selv og partiet klar til partikongressen næste år.

Citér som: Wichmann, C. & Vesterager Nielsen, M. (2026). Xi strammer grebet om kontrol og opbygning af partiet. Sinolytica Lynanalyse, 31. oktober 2026.
Kilder: Kommuniké fra 5. plenarmøde i CCP's 20. centralkomité, 29. oktober 2026; Neil Thomas på X, 29. oktober 2026; Asia Society Policy Institute, The Limits of Xi's Control: What to Watch at China's Fifth Plenum, 19. oktober 2026; Qiushi, 15. oktober 2026;

Presse og interviews
kontakt@sinolytica.dk